

СЫР ТАБИГАТЫ

ҚОҒАМДЫҚ - ЭКОЛОГИЯЛЫҚ ГАЗЕТ

ОБЩЕСТВЕННО - ЭКОЛОГИЧЕСКАЯ ГАЗЕТА

2013 жылдан бастап шығады ● Апта сайын жарық көреді ● E-mail: syr.tabigaty@gmail.com ● www.syrtabigaty.kz

ГОСУДАРСТВА-ЧЛЕНЫ ШОС ОБЪЕДИНЯЮТ УСИЛИЯ ДЛЯ ОХРАНЫ ОКРУЖАЮЩЕЙ СРЕДЫ

Министр экологии и природных ресурсов РК Зульфия Сулейменова приняла участие в работе IV Совещания руководителей министерств и ведомств государств - членов ШОС, отвечающих за вопросы охраны окружающей среды (Индия, Казахстан, Китай, Кыргызстан, Пакистан, Россия, Таджикистан, Узбекистан), сообщает пресс-служба Минэкологии. С июля 2023 года по июль 2024 года Казахстану передается от Индии председательство

в ШОС. Повестка дня председательства будет направлена на совместные усилия государств-членов для решения задач экологической и энергетической повестки. За 22 года работы Шанхайская организация сотрудничества стала влиятельным международным институтом. Казахстан уделяет важное значение развитию многостороннего взаимодействия в рамках ШОС. Сотрудничество между нашими странами основано на принципах взаимного

доверия, прагматизма и соблюдения баланса интересов. Эти принципы создали прочный фундамент для решения вопросов обеспечения безопасности, развития торгово-экономического, культурно-гуманитарного и экологического взаимодействия", - отметила министр в своем выступлении. Представители стран-участниц в своих выступлениях отметили, что мир сталкивается с беспрецедентными угрозами для дикой природы и необходимо принимать глобальные коллективные меры с учетом национальных условий, политики и приоритетов для устранения этих угроз. Также совместными усилиями предотвратить преступления против дикой природы, включая лесные пожары, незаконную торговлю охраняемыми видами дикой фауны и флоры. Кроме того, были обсуждены вопросы борьбы с изменением климата на глобальном уровне. Уверена, что сегодняшняя встреча станет хорошим импульсом для совершенствования деятельности ШОС в области охраны окружающей среды и реализации задач, поставленных перед нами главами наших стран", - отметила Сулейменова в завершение своего выступления. Она пожелала всем участникам плодотворной работы и выразила надежду на дальнейшее взаимовыгодное сотрудничество.

По материалам KAZAKHSTAN TODAY, фото: Минэкологии РК.

12+ №15(393)
26 сәуір
апреля 2023
апрil
Сәрсенбі • Среда • Wednesday

ЕВРОПАРЛАМЕНТ ОДОБИЛ «КЛИМАТИЧЕСКИЙ ПАКЕТ» ЕС ДО 2030 ГОДА

ЧИТАЙТЕ НА 2-Й СТРАНИЦЕ

ПРИРОДООХРАННАЯ ОПЕРАЦИЯ «САЙГАК» СТАРТОВАЛА В КАЗАХСТАНЕ

ЧИТАЙТЕ НА 4-Й СТРАНИЦЕ

ЗАГРЯЗНЕНИЕ ОКЕАНА ПЛАСТИКОМ СПОСОБСТВУЕТ ОБРАЗОВАНИЮ НОВЫХ ЭКОСИСТЕМ

ЧИТАЙТЕ НА 8-Й СТРАНИЦЕ

БОЛЕЕ 800 ЛЕСНЫХ И 111 СТЕПНЫХ ПОЖАРОВ ПРОИЗОШЛО В 2022 ГОДУ В КАЗАХСТАНЕ

В 2022 году случился 801 лесной и 111 степных пожаров. Об этом сообщил председатель Комитета противопожарной службы Министерства по чрезвычайным ситуациям РК Нурболат Дербишов на брифинге Службы центральных коммуникаций, передает корреспондент МИА «Казинформ».

«Эффективное предупреждение и ликвидация природных пожаров является одним из основных направлений, на котором акцентировано внимание государственной системы гражданской защиты. Ежегодно в пожароопасный период регистрируется около 1 тысячи лесных и степных пожаров, а также 4 тысяч природных загораний, представляющих угрозу населению, имуществу и природе. В прошлом году в лесном фонде страны зарегистрирован 801 пожар, лесная площадь, уничтоженная огнем, составила 103 тысячи гектаров», - сказал Нурболат Дербишов.

По его словам, наибольшее количество лесных пожаров произошло в Абайской области - 260 случаев, или 32,5%, Павлодарской - 150, или 18,7%, Восточно-Казахстанской - 77, или 9,6%, Акмолинской - 72, 9% и Костанайской - 57, 7%.

Спикер также сообщил, что в 2022 году было зарегистрировано 111 степных пожаров, площадь возгорания составила 55 тысяч гектаров, при этом два человека погибли и трое получили травмы, погубило 500 голов скота. Кроме наносимого вреда экологии, уничтожения кормовой базы для скота, степные пожары представляют реальную угрозу населенным пунктам,

лесному фонду и посевным площадям. В 2022 году зарегистрированы 17 случаев перехода природных загораний на территорию населенных пунктов

пожарной безопасности в лесах. В результате крупного природного пожара в Костанайской области, произошедшего 2 сентября 2022 года на территории Басаманского и

Нурболат Дербишов подчеркнул, что пожароопасный период прошлого года показал тяжесть возможных негативных последствий нарушения требований

Семнозерного лесных хозяйств, погиб один человек, огнем уничтожен 91 жилой дом.

По материалам М.Байгарина, inform.kz.

ПРОГНОЗ ПОГОДЫ	Ср., 26 апреля 2023	Чт., 27 апреля 2023	Пт., 28 апреля 2023	Сб., 29 апреля 2023	Вс., 30 апреля 2023	Пн., 1 мая 2023	Вт., 2 мая 2023
<p>Пестичин: gismeteo.kz</p> <p>Долгосрочный прогноз погоды является ориентировочным и не гарантирует точности в отношении погоды.</p>	<p>+26°C</p> <p>Ясно</p> <p>☁ 9 мм В</p> <p>☂ 33% влажн.</p> <p>☂ 755 мм рт.ст.</p>	<p>+28°C</p> <p>Ясно</p> <p>☁ 8 мм В</p> <p>☂ 38% влажн.</p> <p>☂ 752 мм рт.ст.</p>	<p>+31°C</p> <p>Ясно</p> <p>☁ 7 мм В</p> <p>☂ 39% влажн.</p> <p>☂ 748 мм рт.ст.</p>	<p>+31°C</p> <p>Пасмурно</p> <p>☁ 2 мм СВ</p> <p>☂ 37% влажн.</p> <p>☂ 747 мм рт.ст.</p>	<p>+32°C</p> <p>Ясно</p> <p>☁ 6 мм В</p> <p>☂ 35% влажн.</p> <p>☂ 748 мм рт.ст.</p>	<p>+31°C</p> <p>Ясно</p> <p>☁ 4 мм СВ</p> <p>☂ 40% влажн.</p> <p>☂ 748 мм рт.ст.</p>	<p>+28°C</p> <p>Ясно</p> <p>☁ 6 мм СВ</p> <p>☂ 36% влажн.</p> <p>☂ 754 мм рт.ст.</p>

В АЛМАТЫ ПРОШЛА ЕЖЕГОДНАЯ КАЗАХСТАНСКАЯ МЕЖДУНАРОДНАЯ ВЫСТАВКА «ТУРИЗМ И ПУТЕШЕСТВИЯ» KITF 2023

KITF - крупнейшее отраслевое B2B мероприятие в Центральной Азии, которое проводится с 2001 года и ежегодно демонстрирует устойчивый рост показателей. В числе экспонентов этого года представлено 258 компаний из 22 стран мира. В экспозиции представлены национальные и региональные стенды следующих стран: Азербайджан, Вьетнам, Грузия, Иордания, Италия, Казахстан, Кыргызстан, Малайзия, Малайзия, Нонгродская область Российской Федерации, Словения, Хорватия и Юножорской Провинции Кеннода. Кроме того, на выставке представлены компании из Греции, Египта, Индии, Китая, К.А.С. России, Таиланда, Турции, Черногории и Японии с самостоятельными и коллективными стендами, чтобы познакомить гостей с национальным колоритом каждой страны.

Работу выставки «Туризм и Путешествия» KITF 2023 официально открыл председатель правления АО «Kazakh Tourism» Тагата Аманбаев, председатель Палаты предпринимателей города Алматы Ауез Таймбетов, Директор проекта KITF, Казахстанская выставочная компания Итеса Виктория Павленко. «Впервые за долгие годы так часто на самом высоком уровне в стране начинают говорить о туризме. Если посмотреть последнее обращение Главы государства, в первых абзацах своей речи он отмечает, насколько важно сейчас развивать туризм как целевую экономику, рабочую местами. Выставка, я думаю, очень эффективный инструмент для того, чтобы поддерживать свою руку на пульсе. Выставка позволяет посмотреть, как вообще развивается рынок, чем заняты наши туроператоры, туроператоры, чем занимаются другие представители турбизнеса. А когда это международная выставка, это еще это хорошие таксы зеркала - посмотреть, как развиваются наши соседи, партнеры, и увидеть достижения», - подчеркнул Тагата Аманбаев.

Спикер отметил планы на текущий год. «В прошлом году мы ввели механизм, таким как «Kids Go Free», который позволил детям до 18 лет бесплатно путешествовать внутри страны. Также мы ввели субсидированные оплаты за каждого иностранного туриста, которого туроператор привлекает в Казахстан. В этом году мы планируем запустить искиз в размере 5 процентов, а в следующем году до 20 процентов. Который тоже послужит стимулом для отрасли», - добавил Тагата Аманбаев.

Значимость туристической отрасли для города отметил председатель Палаты предпринимателей Алматы Ауез Таймбетов. «Алматы представляет собой крупнейший деловой и финансовый центр Центрально-Азиатского региона. На протяжении продолжительного периода город занимает лидирующее положение по объему валового

регионального продукта и составляет пятую часть экономики страны. Сегодня Алматы является финансовым, туристическим и культурным центром нашей страны. За прошедший год Алматы посетило более 1 800 000 туристов (увеличение на 48,3% по сравнению с предыдущим годом), из них иностранных - 417 353 чел. (увеличение в 2,5 раза), объем оказанных услуг местным резидентам составил более - 56,1 млрд тенге», - отметил Ауез Таймбетов. Спикер добавил, что для решения проблем отрасли при региональной палате предпринимателей создан Совет по туризму, где бизнес-сообщество поднимает вопросы отрасли и ищет пути решения.

Со стендами выступили крупнейшие отечественные и международные туроператоры Komras, Kazinion/ RUSTAR, Selfie Travel и ZUN&SON, крупнейшие казахстанские авиакомпании Air Astana, eel/Sunday Airlines, Flyarstan, зарубежные представители авиарынка Azerbaijan Airlines, Turkish Airlines. В качестве участнико-депутатов со стендами выступили Астеги, Sigeta, Tatyana RATE HAWK и другие. Необычный, обновленный дизайн казахстанской группы стендов стал изюминкой экспозиции. На площадке представили туристский потенциал как областей Казахстана, так и городов республиканского значения.

Оглавному и главным достижением выставки этого года стала обширная деловая программа. Конференционная площадка, стартовавшая в 2022 году, будет представлена в новом формате - панельного KITF Travel Forum, который организован при поддержке Travel Success Academy. KITF Travel Forum будет включать в себя расписание диалоговых площадок, панельные сессии, презентации новых направлений, экспертные семинары, public-talk встречи, воркшопы, pitch-сессии. Форум тревел-девелоперов и архитекторов экосистемных и активных видов туризма. Эксперты выставочной индустрии выставке KITF присвоили знак качества UFI (Всемирная Ассоциация выставочной индустрии) за соответствие международным стандартам B2B площадки.

Официальную поддержку событию оказали Министерство спорта и культуры РК, Акимат города Алматы, АО «Национальная компания «Kazakh Tourism», ОЮЛ «Казхастанская туристская Ассоциация», Национальная Палата Предпринимателей «Атамекен», Корпоративный Фонд «Турист Кемпкор».

Организатором выставки KITF выступает Казахстанская выставочная компания АЕСА и ее международный партнер - Группа компаний ICA Events. Выставка пройдет 21 апреля.

АКЕМЕЛБЕКОВА, Палата предпринимателей города Алматы.

ЕВРОПАРЛАМЕНТ ОДОБИЛ «КЛИМАТИЧЕСКИЙ ПАКЕТ» ЕС ДО 2030 ГОДА

Европейский парламент согласовал во вторник на предварительной измененной климата на планете. Депутаты одобрили в Страсбурге ряд мер из пакета под названием Fit for 55 (Готовность 55), цель которого - сократить выбросы парниковых газов на 55% к 2030 году, передает МИА «Казинформ» со ссылкой на euractiv.com.

Ратифицирован, в частности, Механизм пограничной углеродной корректировки. Он призван создавать более равные условия для производителей из Еврозоны, в котором действуют строгие ограничения на загрязнение воздуха, и из стран за пределами ЕС. Углеродной корректировке подлежат цены на товары, пересекающие пограничные границы. Означенный механизм рассматривает парламентский докладчик по этой теме Мохаммед Шахин. «Это полностью меняет правила игры. Это действительно историческое событие, потому что мы впервые имеем проект производителей дополнительно платить за импортированные вместе с товаром выбросы углекислого газа. Евросоюз становится первым в мире регионом, где, по сути, устанавливается цена на CO2 на углеродный тариф для производителей из-за его рубежей, что само по себе является историческим событием. Мы надеемся, что это побудит другие регионы мира присоединиться к нам в ЕС и продемонстрировать такие же амбиции. Все это поможет декарбонизировать экономику, и тогда удержание потепления ниже 1,5% будет в пределах

достижимости», - отметил Мохаммед Шахин. Этот механизм будет применяться к нескольким отраслям европейского хозяйства, таким как производство стали, цемента, алюминия и удобрений. Он заработает 1 октября, когда начнется первый отчетный период. Однако представитель Европейской ассоциации сталелитейной промышленности (Eurofer) Адольфо Айело опасается, что ее предприятия столкнутся с получателями не учитывают нашу декарбонизацию и платят только за свою сталь. Это может сделать наш экспорт убыточным. Так что в краткосрочной перспективе на карту поставлено наше выживание. Наш переход на «зеленую» сталь тоже поставлен на карту», - отметил Адольфо Айело.

Европарламент также принял реформу Схемы торговли выбросами и разрешил учредить Социально-климатический фонд, который призван сделать переход на чистые технологии менее тяжелым для граждан Еврозоны и более справедливым для всего общества. По материалам inform.kz, фото: euractiv.com.

ЭХИНОКОККОЗ - ҚАУІПТІ ПАРАЗИТАРЛЫҚ АУРУ

Жыл өткен сайын қала көлемінде эхинококкоз ауруы бойынша қолданысқа алатын эпидемиологиялық деректерді қарастырамыз. Бұл ауру адамдар мен үй жануарлары және ауылшаруашылық малдарына тән аса қауіпті паразитарлық аурулардың бірі болып табылады.

Бұл аймақтық отырған жағдай, тіркелген аурулардың 85,0 пайызы 20-40 жас аралығындағы еңбек жасамды адамдар және соңғы жылдары студенттер мен оқушылар арасында жиі кездесуі.

Эхинококкоз ауруы - адам өміріне өте қауіпті. Ол адам ағзасына ұзынша күрт-эхинококктың ұрмын түсіп, өсіп-өнуінен пайда болады. Эхинококк-ит, мысық, қасқыр, түлкінің ашы ішіндегі болып, онда өлген өсіп жетіледі. Эхинококкоздың ұрмын аулақ ет қоймай, жайылым мен бақшаға иттер таратады. Шантозымен, жанбары, қар жас жайыла сумен біл

кезде де ауырлатын анықталып отыр. Сондай-ақ жылғы бақша өнімдері, жеміс-жидектерді, қайнатылған су ішкен кезде де адам ауруға душар болады. Эхинококк адам ішіне барған соң сырт қабығынан ажырап, ішек қабырғасына қалады. Содан кейін қай айналмына немесе лимфалық ілеспі басқа мүшелер мен тілдерге кебінесе бауыр мен өкпеге) өтіп, күрек формасына-эхинококк қуығына айналады. Өсе бастаған эхинококк қуығы маңындағы тхандерді қаншап, қасалды, кейде орнынан ығыстыруға да мүмкін. Сонымен қатар эхинококк орталық жүтіне жүйісіне, ішкі мүшелерді, ішкі секреция бездерін зақымдай бастайды. Сырқатты ауыр-желі өтуі кеселіе душар болған адам ағзасына, сырқаттың ұзаққапар паразиттің қай мүшесі түсіп, қай мүше мен тхандері зақымдалуына байланысты болады. Эхинококк қуығы өте жай өстедінен сырқат белгілері біртіндеп білініп, бірнеше жылға созылады. Эхинококкоз өте қауіпті сырқат, оны әзірле тек ота жасау (операция) арқылы емдеп келеді.

Жеке бас тазалығын және әлеуметтік гигиенаны дұрыс сақтағанда ауруды жұқтырмауға болады. Әсіресе азынның тұрмысы мен жаманы жануарлар арасында өткізілген уақытты мыа жоқтарымен айналысушылар, малылар айрқанда сақтық жасап, өздерінің денсаулығына мейлінше назар аударулары қажет. Тамақ ішер алдында қолды мықпен сабындап жуып, кеселі кезінен ит, тағы басқа жануарларға айрқанда сақтықпен жанасқан дұрыс. Итті үйге кіртібеу, азық-түлік тұрған жерді искетпеу, өздері асу ішіп жүрген аяқ-табактан қорек бермеу, алдыраң итпен, мысықпен отбауына жол бермеу керек. Сондай-ақ жеміс-жидектерді қанған сумен шайып алған абзал, қанбаған суды ілпеген жөн. Азық-түлік заттарын шыбынды, таракан, тышқанмен журып қажет, өйткені олар эхинококк ұрмымен ластануы мүмкін. Ит ұстағын кемелдер, ұяларды, шаруашылықтар және жас адамдар өз итерісін жылды 3-4 рет қартқа қарсы әуірлер кезінде жасалтып, жалғаны рет ветеринарлық тіркуден өткізіп отырулары қажет.

Ж.СҚАҚОВА, Аймақтық санитариялық-эпидемиологиялық басқармасының бас маманы.

ҚОҒАМДЫ ӨСІРМЕЙТІН ДЕРТ

Біз бүгінде өркениетті еліміздің дамуына түсеу, кемелденуіне келері келтірет қоғамдық дертке айналған сыйбалас жемқорлықпен күресудіміз. Сыйбалас жемқорлық біртұтас экономикалық заңдардың іс-әрекетін төмендетеді және әлемдік қауымдастық алдында еліміз беделін түсіреді, онан тысқанда ішкі әлеуметтік тұрақтылық, ағалық және жұмысшылар арасындағы өзіндік өсірілетін тиімді етеді.

Жемқорлық - іштен шалатын, елді дамытпайтын, қоғамды өсірмейтін дерт. Мұндай кемшіліктен дамыған елдердің өзі сақтандырылмаған. Содан болар, көптеген елдерде кеселіе қарғы төлеуі, жемқорлықтың себет-салдарын анықталу, оның алдын алуына жауапкершілік берілуіне тиімді қарастырылған. «Сыйбалас жемқорлық - идет, оған қарсы күрес - міндет» деп айтуға жүрміз. Еңісесе, оның ішінаса - халық арасында ағарту, насихат жұмыстарын терінінен жүргізу. Байлықты бақты қарызды деп аласын жүрген азаматтарымыздың түсінігін төменсіре жазуы. Яғни, оның сана-сезімі, сенімі, ішкі жағы дүниесінің тазартуына күшпен жұмыс істеу қажет.

Сыйбалас жемқорлықтың жиі бой көрсететін, ең қауіпті түрі - паракорлық. Бірінші кеселіе пара берудің себептерін, пара алудың жағдайларын түр-түрлерін және үшін қолдан болып бексеткізетін тәсілдерін тия. Яғни пара беру де, пара алу да пайдалы болмайтындығын үлкен халық ретінде саналатындай жағдай, қоғамдық сана қалыптасуы қажет. «Әділдік жоқ жерде пара белең алады. Шындығында, біз өзіміз тәрелік жасап, жемқорлықтан жоғары тұрған жағдайда ғана халық сеніміне не боларымыз. Сыйбалас жемқорлықтың қоғамның дамуына тәжірибелінің, жалпы халықтың өз-ауқатын алдыртуды ұмытпайтындығын ескертуге тиімді тәсілдерді қолдану қажет. «Сыйбалас жемқорлық - қоғамды қысып алу тұлғалы». Мемлекеттік қорытынды қорытынды тұлғалы Заңдардың талаптарын қатан сақтап, күделікті жұмысында қолдану мемлекеттік қызметшіге үлкен абырой, жасби маман болуға желілендінің өскертесіні.

Ж.СҚАҚОВА,

Аймақтық санитариялық-эпидемиологиялық басқармасының бас маманы.

ШЕРДАЛИЕВА, Жанақорған аудандық санитариялық-эпидемиологиялық басқармасының бас маманы.

РЬБООХРАННАЯ АКЦИЯ «БЕКІРЕ-2023»: ВЫЯВЛЕНО 244 ПРАВОНАРУШЕНИЯ

С 1 апреля в Атырауской, Магистратской и Западно-Казахстанской областях, где проводится широкомасштабная рыбоохранная акция «Бекіре-2023», выявлено 244 правонарушения. Изъято 922 кг рыбы, 178 единиц орудий лова, 17 единиц плавательных средств и 3 единицы автотранспорта, передано корреспонденция МИА «Казинформ».

Ежегодно в период нереста ценных видов рыбы сотрудниками природоохранных и правоохранительных органов для обеспечения миграции рыбы из Каспия объединяют усилия по противодействию незаконному вылову и обороту рыбы. Рыбоохранная акция «Бекіре-2023» проводится с 1 апреля по 31 мая. «В рамках акции в местах наиболее вероятного проявления факторов браконьерства организованы передвижные посты, мобильные рейдовые группы. Основные силы сконцентрированы на побережье и акватории Каспийского моря и прудовых хозяйств. В рамках акции выявлено 244 правонарушения. Из них в Атырауской области - 167, в Магистратской - 16 и в ЗКО - 61», - сообщила пресс-служба представителя Жайык-Каспийской межобластной бассейновой инспекции рыбного хозяйства Олег Тушканов.

По его словам, в административной ответственности привлечено 151 нарушитель, из них 22 человека судом, в которых наложено штрафов в 3,3 млн тенге. По 8 материалам возбуждены уголовные дела по ст.335 УК РК - 6 материалов, по ст.339 УК РК - 2 материала. Так, 1 апреля при проведении рейдового мероприятия в Атырау на берегу реки Жайык в местности Пешеной обнаружена и изъята рыба

островных видов в количестве 15 штук общим весом 35,9 кг. Данный факт зарегистрирован в ЕДР по признакам статьи 339 ч.1 УК РК, правоохранительными органами проводится дополнительное расследование, предварительный ущерб составляет 18 578 250 тенге. 17 уголовных дел возбуждены органами полиции Западно-Казахстанской области. Всего при проведении акции из незаконного оборота изъято 922 кг рыбы, из них 85,25 кг острозубых видов, 178 единиц орудий лова, 17 единиц плавательных средств и 3 единицы автотранспорта. Одновременно на водоемах Жайык-Каспийского бассейна проходит республиканская природоохранный акция «Чистые водоемы». С начала акции собрано и утилизировано свыше 35 тонн бытового мусора. Извлечено из водоемов 177 брошенных сетей. По материалам В.Сутгина, inform.kz.

КОРҚОРДЫҢ (КАЛЬЯННЫҢ) АДАМ АҒЗАСЫНА ТИГІЗЕТІН ЗИЯНЫ

Корқор дегеніміз темекі сияқты табақты тартуға арналған құрал. Корқор парсы тілінен аударғанда жартың түнін сүтпен өткізіп жайып салқын шығатын отыртын шегуге арналған құрал дегенді білдіреді. Сонау ерте замандардан бастап адамдардың санағын жаулап алған корқор, бүгінге дейін жойылған жоқ. Көрсетіле танымадылығы артық көп келген туғи клубтар мен мейрамханалардың санын айналған. Әсіресе, жастардың арасында үлкен сұранысқа ие. Жалпы, алған корқор Үндістанда пайда болып, азырақтың ішінде бүкіл дүниежүзі мемлекеттерінде таратп кетеді. Ал Еуропада корқорға танымадылық XIX ғасырда келген.

Корқор дегеніміз темекі сияқты табақты тартуға арналған құрал. Корқор парсы тілінен аударғанда жартың түнін сүтпен өткізіп жайып салқын шығатын отыртын шегуге арналған құрал дегенді білдіреді. Сонау ерте замандардан бастап адамдардың санағын жаулап алған корқор, бүгінге дейін жойылған жоқ. Көрсетіле танымадылығы артық көп келген туғи клубтар мен мейрамханалардың санын айналған. Әсіресе, жастардың арасында үлкен сұранысқа ие. Жалпы, алған корқор Үндістанда пайда болып, азырақтың ішінде бүкіл дүниежүзі мемлекеттерінде таратп кетеді. Ал Еуропада корқорға танымадылық XIX ғасырда келген.

Қазіргі таңда көптеген адамдар корқорды көңіл көтерудің жолы деп біледі. Алайда бұл көңіл көтерудің қаншалықты зиянды екенін бейбәзар. Корқорға арналған табақтың сыртында әдетте 0,5 пайыз никотин 0 пайыз смолта бар деп жазылады, бұл жалған. Олардың жарнамалары атқандық, корқор зиянсыз, оның денсаулыққа кері әсері жоқ деп тұрады. Шындығына келер болсақ табақтың қандай түрін алып қарасақ та олардың барлығында жүйкесі уланатын никотин болады. Ол ағзаның қандай келемде табақ шеккенін сезген тұрады. Никотин шегетін ағзаның қалауын толық қысқартып тұру үшін, адамға 20-80 минут корқор тартуға тура келеді. Бір сағат корқор тартқан адам бір темекі тартқан кездегіден 100-200 есе артық түтін жағды. Сондай-ақ оның өкпесіне, никотин мен зиянды заттардан аз болғанына қарамастан, тұншықтырған көп мөлшерде түседі. 45 минут корқор шеккен адам тұншықтырғынға газды, бір қорып шылтың тартқан адамнан көп жағды. Оны тарту кезінде көбірек күш жұмсауға тура келгендіктен, түтін өкпесіне терен тұрғына кіріп кетеді екен.

Корқор түтін корқор тартушының қанына қаңгергенді (облыды тұдыртын заттар) мен өкпе тінін зақымдайтын зиянды алдыелдтерді тікелей ежіктейді. Шылтың түтінінен салыстырғанда, корқор түтінінің қараманда бензоапириеннің 75,6 есе және дин-бензоапириеннің 245 есе жоғары екені анықталған. Улығымның жоғары болуына байланысты, корқор тартушылардың өкпе обрымын сырқаттану қаупі 2 есе, респираторлық аурулар мен риниттер 2,3 есе, альвеолит 3,7 есе, серпидін белсенділігі 2,5 есе, остеопороз ауызу күйімен патологиясы 3,5 есе жоғары болады.

Өстете корқорды бірнеше адам болып тартатын, бірақ корқордың азырақты деп аталатын сору түтіні бірнеше адам пайдалануына. Гигиеналық тұрғыдан бұл өте зиянды. Сілсеркі арқылы таралатын гепатит, теріспе, туберкулез сияқты сырқаттардың жұтуына ықпал етеді. Сонымен қатар корқор айналдағанды адамдарға зиянын тигізеді. Корқор шеккен адамның жаңында отырғандар сол адамның өзінен көрі көбірек ұланады. Қазіргі кезде көпшілігіміз корқорды зиянсыз ермек деп санапмыз, корқордың денсаулыққа зияны жоқ, оны сулы сүзгіш түтінінің тоқсандарын газартады деп алданбау керек. Корқор - бұл ұлардың, қарымның (смола) қанжары мен бактериялардың өте зиянды қоспаларын адам ағзасына тез жеткізетін «сон» апаратын. Корқор түтінінің улылығы шылтың түтінінен бірнеше есе жоғары, оның қараманда қарым (смола) мөлшері 36 есе, көміртегі мөлдетіміз 31 есе, улы иісті газ 8,4 есе, никотин 7,5 есе жоғары. Британия дәрігерлері корқордың бір порциясын шегетін 100 шылтыңға теңестірген. Темекінің кез келгені, оның ішінде, корқорға арналғанында да никотин болады. Корқордың бір толтырымында 6,25 мг шылтыңында 0,8 мг никотин болады. Корқор тартуға еңді бастағандықтан никотинге тәуелділікке тез ауырып болады. Корқор тартатын адам шылтың шегетін қарағанда 14-есі көп түтінді иіскеп, бойына сіңіреді, Әрі осы кезде иісті газдың көп мөлшері

өкпесіне сіңеді. Корқор тартушының ағзасында улы иісті газ ауқымды келемде өттегі ташылғын тұндырып, шылтың шегуші адамды сияқты қидытып, жүректің бауыр мен бүйректің жауыншаларын зақымдайды. Корқорға арналған шегу қоспаларының қалай әзірленетінін көбінесе сипат тексеремізді. Оған есірткі қосатын жағдайларда жиі орын алады, бұл корқордың зиянды әсерін күшейте түседі. Корқорғады көмір 600-650 градусқа дейін қыздыра, ал түтіннен бірге корқор тартушының өкпесіне никотиннің қатар бензоапириен өкпе обрымын тұдыратын және ДНК мутациясына тәуімді тұқым қуалаушылықпен берілуге икемді қанцероген сияқты қауіпті заттар да сіңеді. Корқор түтін корқор тартушының қанына қаңгергенді (облыды тұдыртын заттар) мен өкпе тінін зақымдайтын зиянды алдыелдтерді тікелей ежіктейді. Шылтың түтінінен салыстырғанда, корқор түтінінің қараманда бензоапириеннің 75,6 есе және дин-бензоапириеннің 245 есе жоғары екені анықталған. Улығымның жоғары болуына байланысты, корқор тартушылардың өкпе обрымын сырқаттану қаупі 2 есе, респираторлық аурулар мен риниттер 2,3 есе, альвеолит 3,7 есе, серпидін белсенділігі 2,5 есе, остеопороз ауызу күйімен патологиясы 3,5 есе жоғары болады.

Корқор сұғымнада ауыз қуысының инфекциялық ауруларды гингивиттер, пародонтоз бен оймқ жараларды тұндыратын бактериялар жиналады. Бір-реттік түтінсізек құтқармайды, өйткені бактериялар корқордың түтініне де, қуысында «тіршілік етеді». Корқорды тарту кезінде түтінсізек бір-біріне ұшыны дәстүрі «А» гспатит, туберкулез, ұшық сияқты инфекциялар мен басқа да вирустық аурулардың таралуына ықпал етеді. Корқордың зияны мұндай жағдайларда аса қауіпті болады. Корқордың қараманда никотиннен басқа, адамның денсаулығына кері әсер ететін бензоапириен деп ұлыз зат бар. Бензоапириен - адам ағзасында қатерлі ісіктің пайда болуына ықпал етеді. Сондай-ақ, бензоапириен ДНК-ның мутациялық бұзылуына себепкер болады және қан арқылы иісетте балаға беріледі. Бензоапириен деген бұл тұқым қуалайтын ауруларды тұдырады. Қалыңды пайдалану-оттегіне қарағанда көмірқызыл газы көмірқызыл газ көп болымында болады. Сол себепті корқор қамқарлар ұшымын қолқанда (өттегі жетіспеушілігі) ұшырайды.

БІЗ СЫБАЙЛАС ЖЕМҚОРЛЫҚСЫЗ ЭЛЕМДІ ҚОЛДАЙМЫЗ!

Сыбайлас жемқорлық әлеуметтік - экономикалық даму, нарықтық экономиканы жүргізу, инвестициялар тарту процесін бақылау үшін және демократиялық мемлекеттің саяси және қоғамдық институттарына кері әсер ететін, елдің даму бозлағына айтарлықтай қауіп төндіретін құбылыс.

Сыбайлас жемқорлықпен күрес ағамда тімді, бірыңғай жалпы мемлекеттік саясат жүргізу, мемлекет пен азаматтардың өмір сүруінің барлық салаларында сыбайлас жемқорлық пен оның көріністері деңгейін төмендету, қоғамның мемлекетке және оның институттарына сенімін нығайту бүгінгі күндіз басты мақсат болып табылады.

Біз жемқорлыққа қарсымыз!!!

Кез-келген өркениетті қоғам үшін сыбайлас жемқорлықпен күрес өзінше мәселелердің бірі болып табылады. Сыбайлас жемқорлық мемлекеттің ішкінен зиянды бастамасы мен жетістіктерді жоюға шығаратын, ұлттық қауіпсіздікке қауіп-қатер өлетіндігі күмәнсіз. Сондықтан да Қазақстан Республикасының мемлекеттік саясатының негізгі басымдықтарының бірі болып осы құндылықпен күресу болып табылады.

Біздің қоғамда сыбайлас жемқорлыққа орын жоқ. Қоғамның барлық азамат-агері бір-бірінің, осы дертін одан әрі ұшықпауы үшін оны тоқтатудың барлық амалдарын қолдану арқылы ғана бұл құбылысқа тімді түрде қарсы тұруға болады.

Сондықтан сыбайлас жемқорлықпен күресу барлық Қазақстан Республикасы азаматтарының азаматтық борышы деп білу керек.

Қазалы ауданы бойынша Мемлекеттік кірістер Басқармасы.

САЛЫҚ КОДЕКСІНІҢ 93-БАБЫНА СӘЙКЕС МӘЖБҮРЛІ ТҮРДЕ ТАРАТЫЛУ ҒА ЖАТАТЫН САЛЫҚ ТӨЛЕУШІЛЕР БАСТАПҚЫ ТІЗІМІ 2023 Ж.

Table with 5 columns: №, СТН, ЖСБ/ЖСБ, Салық төлеушінің атауы, Мемлекеттік басқармасының атауы, Қызылорда облысы, Сырдария ауданы, Терентеев кенті, Қазығасан келісімі №4.

Сырдария ауданы бойынша мемлекеттік кірістер Басқармасы.

ИНВЕСТИЦИЯЛЫҚ ПОРТФЕЛЬДІ БАСҚАРУШЫЛАР: ҚАЛАЙ ТАҢДАУ КЕРЕК ЖӘНЕ НЕНІ БІЛГЕН ДҰРЫС?

Біздің зейнетақы жинақтарымыз зейнетақы жарналары мен оларға еселестен инвестициялық кірістерден тұратыны белгілі. Зейнетақы активтерін инвестициялаумен ҚР Ұлттық Банкі, ал 2021 жылдан бастап инвестициялық портфельді басқарушылар (ИПБ) де айналысады. Зейнетақы жинақтарының міндетті зейнетақы жарналары (МЗЖ) және (немесе) міндетті кәсіптік зейнетақы жарналары (МКЗЖ) есебін сенімгерлік басқарудың басты мақсаты – түрлі қаржы құралдарына инвестициялау және табыс алу.

Естеріңізге сала кетейік, 2021 жылғы қаңтардан бастап занамаға сәйкес Қазақстанның әрбір азаматы МЗЖ және (немесе) МКЗЖ есебін қалыптастырылған өзінің зейнетақы жинақтарының бір бөлігін жеке басқарушы инвестициялық компанияларға сенімгерлік басқаруға беруге құқылы. Бұл құқықты зейнет жасына толмаған, МЗЖ және (немесе) МКЗЖ есебін «ан төменгі тәуелсіздік шешімі» жатын зейнетақы жинақтары бар салымшылар, сондай-ақ, сақтандыру компанияларымен өмір бойы ануиеттік төлемдерді қамтамасыз ететін зейнетақы ануиетсіз шарттарын жасасқан салымшылар пайдалана алады.

Қандай компания МЗЖ және (немесе) МКЗЖ есебін зейнетақы жинақтарының басқаруға рұқсат беріледі? ҚР Қаржы нарығын реттеу және дамыту агенттігі (ұжәкіст өлген) инвестициялық портфельді басқарушыларға сәйкес талаптар әзірледі. ИПБ-лар инвестициялық портфельді басқарушы икезінсізін, нарықтағы объектілерді дербес айналады. Осылайша, ИПБ зейнетақы активтерін инвестициялау үшін қандай қаржы құралдарын пайдаланатындары жағын инвестициялық портфельді басқару жөніндегі қызметті жүзеге асыру қағидаларына сәйкес рұқсат сипатын тәбсе шенберінде өдері айқындайды. Бұл экономикалық тұрғы салпағанда, Қазақстандағы және шетелдегі түрлі валюталардағы қаржы құралдары болуы мүмкін.

МЗЖ және (немесе) МКЗЖ есебін зейнетақы жинақтарының бір бөлігін ИПБ сенімгерлік басқарушы аудармас бұрын нарықтағы ИПБ-дың қолданыстағы тәбсеінен танысу, олардың БЖЖҚ сайтаңдағы инвестициялық декларацияларын, инвесторлық құжаттар туралы шолудың зерделесуі қажет. Таңдап алған жеке компанияның тәбсеіне, көрсеткіш жағын нәтижелерінен толығырақ танысу туралы кәбсе береміз. Сіз олар туралы ақпаратпен танысып, инвестициялық декларацияларын <https://www.spf.kz> сайтындағы Қызметтер «Инвестициялық декларациялар» бөлімінде танысаңыз және біле аласыз. МЗЖ және (немесе) МКЗЖ есебін зейнетақы жинақтарының сенімгерлік басқаруға беру жөніндегі толық статистика да www.spf.kz сайтындағы «Көрсеткіштер» – «Зейнетақы жинақтарының басқарушы компанияларға беру» бөлімінде қолжеткізіледі.

Инвестициялық декларациялардың маңызына сәйкес келетін ИПБ таңдалған кейін БЖЖҚ-ға МЗЖ және (немесе) МКЗЖ есебін зейнетақы жинақтарының бір немесе бірнеше ИПБ-ның сенімгерлік басқарушына аудару туралы өтінішпен жүтінуді қажет. Зейнетақы жинақтарының ИПБ-ға аудару туралы өтініш берген маңызды? • МЗЖ және (немесе) МКЗЖ есебін зейнетақы жинақтарының сенімгерлік басқаруға беру туралы өтінішті БЖЖҚ-ға [spf.kz](https://www.spf.kz) сайтындағы Жеке кабинет арқылы ЭЦҚ көмегімен немесе бөлімшіге жүтінген кезде беруге болады. • МЗЖ және (немесе) МКЗЖ есебін зейнетақы жинақтарының сенімгерлік басқаруға беру туралы өтінішті БЖЖҚ-ға аударғаннан кейін БЖЖҚ ИПБ-ға аударғанға дейін жоғары болады. Өтініштің қаралу мәртебесін Қор сайтындағы Жеке кабинетте тексерсе аласыз.

ИПБ инвестициялық басқарушы үшін инвестициялық кірістің 7,5% аспайтын мөлшерде комиссия алуға құқылы. Комиссиялық сыйақының нақты шамасын жалай сайын ИПБ-ның басқару органы бекітеді және оны жылнама І рет қана өзгертуге болады. 2023 жылға арналған ИПБ комиссиялық сыйақысы туралы өңделі ақпарат [spf.kz](https://www.spf.kz) сайтындағы «Қызметтер» – «Инвестициялық портфельді басқарушылардың тізімі» бөлімінде орналастырылған.

МЗЖ және (немесе) МКЗЖ есебін зейнетақы жинақтарының бір ИПБ-дан екіншісіне жылнама тек І рет аударуға болады. Егер сіз жинақтарыңызды ҚР ҰБ басқарушына қайта аудару туралы шешім қабылдасаңыз, ол МЗЖ және (немесе) МКЗЖ есебін қалыптастырылған зейнетақы жинағыңызды Ұлттық банктің басқарушына ИПБ-ға бергеннен кейін екі жыл өткен соң ғана жүзеге асырылуы мүмкін.

Салымшы зейнет жасына толғанға дейін 10 жұмыс күні бұрын салымшының МЗЖ және (немесе) МКЗЖ есебін қалыптастырылған барлық зейнетақы жинағы Ұлттық банктің инвестициялық басқарушына қайтарылады.

МЗЖ және (немесе) МКЗЖ есебін зейнетақы жинақтарының бір бөлігін ИПБ-ға аудару туралы өтініш бергеннен кейін өтініштің келіп-кетуін нәтижелерімен бірге біліңіз. Зейнетақы жинақтарының бір бөлігін сенімгерлік басқаруға аудару» бөлімінде орналастырылған.

Әлеуметтік кодекстің түрлі мүмкіншіліктерге жол ашытақ. 2023 жылғы 16 желтоқсанда Қазақстан Республикасының Парламентінің Сенаты Әлеуметтік кодекстің жоғары қабылдады (қолданысқа 01.07.2023 ж. бастап енгізу жоспарланған). Оған сәйкес салымшыларға МЗЖ және (немесе) МКЗЖ есебін зейнетақы жинақтарының 50% дейін, жеткіліктілік іштен қарамастан, ИПБ-ға аудару құқығы берілген. Ал еркті зейнетақы жарналары (ЕЗЖ) және зейнетақы шотында бар соманың көлеміне қарай аударуға болады. Бұл ретте мемлекет МЗЖ және (немесе) МКЗЖ есебін зейнетақы жинақтарының сақталуына тек ҚР Ұлттық банкі басқарушыдағы бөлігі бойынша инфляция деңгейін ескере отырып, келіп-кетуі МЗЖ және (немесе) МКЗЖ есебін зейнетақы жинақтарының ИПБ басқарушына берілетін бөлігін сақталуына салымшы таңдаған ИПБ жауапты болады.

Таңдалған ИПБ-ның БЖЖҚ салымшысы алындығы жауапкершілігі. Сонымен, зейнетақы жинақтары Ұлттық банктің басқарушы болған кезде салымшы зейнет жасына жеткенге дейін инфляция деңгейін ескере отырып, зейнетақы жинақтарының сақталуына келіп-кетуі беріледі. Зейнетақы жинақтарының ИПБ сенімгерлік басқарушына аудару кезінде мемлекеттің келіп-кетуі басқарушы компанияның зейнетақы активтері кірістігінің ең төменгі деңгейін қамтамасыз ете алатын келіп-кетуімен аумстырылады. Оң нарықта әрекет етіп отырған ИПБ-ның басқарушына берілетін зейнетақы активтерінің орташа өлшегін кірістігінің негізге ала отырып есептеледі. Зейнетақы активтері бойынша ең төменгі кірістілік пен орташа өлшегін кірістілік көрсеткіштері ай сайын есептеледі және Қазақстан Республикасының Ұлттық банкінің сайтында жарияланады. Жыл қорытындысы бойынша ИПБ алу номиналды кіріс пен зейнетақы активтері табыстылығының ең төменгі мән арасында теріс айырма туындаған жағдайда, басқарушы компания осы айырма салымшыға өз қаражаты есебінен өтеуге міндетті. Осылайша, инвестициялық портфельді басқарушының тек бергені ғана емес, сонымен бірге меншікті капиталға да тәуекелге тігеледі. ИПБ саннамаң да болуы да осы себепке байланысты және оларға өте жоғары талаптар қойылады. Олардың ықпалды тәуекелдерді жабу үшін жеткілікті капиталы бар.

АНЫҚТАМА. 2023 жылғы 1 сәуірдегі жағдай бойынша 3 421 адам өздерінің МЗЖ және (немесе) МКЗЖ есебін зейнетақы жинақтарының ИПБ басқарушына сөйп тапсырған. 5 957 өтініш бойынша 8,8 млрд теңге сенімгерлік басқаруға аударылды. Кейбір салымшылар МЗЖ және (немесе) МКЗЖ есебін зейнетақы жинақтарының бір бөлігін бірнеше ИПБ-ға беру туралы шешім қабылдады. Аударылғаны орташа сомасы: шамамен 1,5 млн теңге. Бұл ретте ИПБ басқарушыдағы қаражаттың жалпы көлемі инвестициялық табысты қоса алғанда шамамен 9,6 млрд теңге.

«БЖЖҚ» АҚ баспасы орталығы.

КОНГО-ҚЫРЫМ ГЕМОРАГИЯЛЫҚ ҚЫЗБАСЫ АУРУЫНЫҢ АЛДЫН АЛУ

Конго-Қырым геморагиялық қызбасы (синонимі: Конго-Қырым-Хазер геморагиялық қызбасы, қырым- конгелез қызбасы, орталық геморагиялық қызбасы, қаржас, т.б.) – жылданы вирусты ауру, табиғи ошақты зоонозға қатысты. Екі толымды қызбаны міндетсіз, жалпы интоксикациямен және тромбгеморагиялық синдроммен жүреді.

Қырымда алғаш рет Конго-Қырым геморагиялық қызбасының ауруын алғаш рет ресейлік вирусолог М.П.Уумаков 1944-1945 жылы анықтады, кейін бұл ауру Конгода, Нигерияда, Сенегалда, Кенияда сипатталған. Қазақстанда бұл геморагиялық қызба «ақжал» деген атпен 1948 жылдан бері белгілі. Конго-Қырым геморагиялық қызбасының табиғи ошақтары Жамбыл, Түркістан, Қызылорда облыстары және Шымкент қаласында орналасқан.

Конго-Қырым геморагиялық қызбасының эпидемиологиясы: Вирустың резервуары болып майда құрт қырыққалар жатады; орман тышқан, кішікөпшік сарыңқар, рұсақ қоянға құлақты қиті, Кенес тасымалдаушы және сақтаушы болып табылады. Нүәлопта тұтынылған шаққан.

Ауру көбінесе маусымдық мезгілдерге байланысты, әсіресе мамыр және тамыз айларында көп кездеседі. Көбінесе ауру адамдардың 80 % - н жастары 20-60 жас аралығында шалдығады және бұл аурудың аса қауіптілігі өлім-жітім көрсеткішінің өте жоғары болуында – 30 - 70 % аралығында.

Патогенезі. Инфекцияның негізгі көзі инсекты келесер, олар вирусты трансмиссия жолымен таратады және вирустың сақтаушылары мен аурудың тасымалдаушылары болып табылады. Көбінесе кенеші шаққан жәні, яғни тері немесе майда жаракаттар кезінде ауру адаммен қарым-қатынас кезінде қан арқылы беріледі (ауру ағзаның ішкі қан ағымы арқылы).

Инфекциямен зақымдалған жерде сипақанды өзгерістер байқалады. Вирус қанға өтеді және ретикулоэритроциттердің жұйық кетіп қалуына әкеледі. Екі күн ішінде қызыл қанды кезінде айқын массивті вирустың жалпылама интоксикациясы белгілері байқалады, қан тамырларының эндотелийі зақымдалады және айқын әртүрлі дәрежедегі тромбгеморагиялық синдром байқалады.

Науқас адамдағы өзгерістер: Конго-Қырым геморагиялық қызбасының асқақталуы – септос, өкпелік ісігу, ошақты пневмония, созылмалы бүйрегі жеткіліксіздігі, отит, тромбфлебит пайда болуы мүмкін.

Диагност және дифференциальды диагностика. Эпидемиологиялық жағдайларды ескере отырып (эндемиялық аймақтарға бару, мерзім, әртүрлі жердегі аурушаңдық

көрсеткіштері және т.б.) және клиникалық сипаттамаларға сипатталады: – жөден басталуы; – тез арада пайда болатын және айқын өте тез арада тромбгеморагиялық синдромның байқалуы; – толым тәртілі дене температурасы; – лейкопения; – анмисидия және т.б.

Конго-Қырым геморагиялық қызбасының белгілері және ағымы

Инукубациялық кезеңнің ұзақтығы 1-14 күн аралығында (жиі 2-7 күн). Проромалды кезеңдер болмайды. Ауру байқасызды басталуы мүмкін, ауру деп аударуды басталған бастапқы алғашқы сағаттарынан басталғаны айтуға болады. Дене температурасы тез көтеріледі 39 - 40 0С, бас ауруы, тамарқа тәбетінің болмауы, бұнымен белгілі сырқаруы. Келесі күні лоқсуы, құсуы, іші өтуі, іші салған жерлердің көгеруі, беті ісіп, қызаруы мүмкін. Бастапқы кездерінің өнінде де жалпылама интоксикация белгілерін көруге болады, көптеген инфекциялық ауруларда болуы мүмкін.

Ауру одан әрі дамыған жағдайда науқастың ауруының, қызыл ісігін, іштен қан кетсе бастайды, тері бөртпелері және тері астына қан құйылуы арқылы кокала дақтар пайда болады. Бұл кезде өте жоғары қызбамен және қатты әлсіздікпен көрінеді. Бүкіл денені қарқал ауруы, қатты бастық ауруы, бұшық еттердің және бұшыңдардың ауруы байқалады.

Аурудың бірінші белгілері пайда болған жағдайда өлім-жітімді болдырмау үшін емдеуді мүмкіндігінше тез бастау керек. Қазіргі уақытта Конго-Қырым геморагиялық қызбасы ауруын емдеу әдістері тиімді нәтиже беруде.

Егер СІЗі кене шаққан болса: Міндетті түрде тұрғылықты жер бойынша емдеу мекемесіне медициналық көмекке жүтінгіңіз. Медицина қызметкерлері 14 күнге медициналық бақылау жүргізеді. Кенеші шаққанда өзінің сәйкескембен арнайы фермент бөлінеді, сөз бөсеті көпшілік жағдайда кенеші шаққан билібінеді. Қорғалмаған қолмен кенеші ұстау қауіпті екенін есте сақтаңыз.

Кенеші жанан қолмен және бірден жылы ауаға болмаймы, өйткені кенеші тұрмысты қалпы қойғы, орта іртенді жары болуы мүмкін. Дүниесіздік денсаулық сақтау ұйымының ұсынысы бойынша кенеші қарапайым медициналық қызметкермен (инфекция) немесе ресікке қолған киіп немесе шүберекпен ыңғалды тұрмысына жақын жай қызып ұстап, шақырмай, бармағын тарту керек. Шаққан орнына вод ертіндісімен немесе спиртімен залалсыздандыру қажет. Кенеші шыны ыдысқа салып, медициналық мекемеге көзіне беріп алуға қажет (қажет болған жағдайда кене зерттеледі) немесе Ұлттық сарайға орталықтың облыстық филиалына тапсырып, ақмыл түрде зерттеуге жіберіңіз.

Кенеші шағыннан сақтау шаралары: Табиғи ошақтарындағы адамдарға кенештердің шабуылынан жеке қорғану үшін арнайы киім киюі; қалпысты қолбаспау, шаққанды болған шақымақты ішіне салу және ресіппен манжетті жеті бар қойны кию.

Сақатшылар және бәлалар табиғатта демалысқа шыққан кезде кенеші жабысқаны көрінетін ашық түсті жақын қорғанған кезде кенеші бас қолымен бас қолы киюі.

Денеші ашық жеріне кенештерге кері әсер беретін репелленттер (спирттік сұйықтық, отір, т.б.) және күндерге келесілерді өткізіп ақпаратты қаралдыры қолдану.

Малдарды алып аң ертсе көптеме қарсы уауу жұмыстарын жүргізу. Мал күтімсіз айналуы барысында бекет арнайы ақ киім пайдаланып, мал қоралдан шыққанда оны аумстыру.

Жалағаш ауданының санитариялық-эпидемиологиялық бақылау Басқармасы.

КЕНЕДЕН САҚТАНАЙЫҚ!

Конго – Қырым қанды безегі алғаш рет 1944 жылы Қырымда байқалған. Кейіннен Қырым қанды безегі 1956 жылы Африканың Конго еліне де пайда болды. Екеуі де бірдей болғандықтан «Конго - қырым» деген атауға ие болды.

Конго - Қырым қанды безегі дегеніміз – екі толымды қызбамен, жалпы ұттығары және айқын білінін тромбгеморагиялық белгілермен сипатталатын табиғи ошақты зооноздарына жататын жеті вирусты ауру.

ККҚБ қоздырғышы Буниязвирдас, найрвирүсі тұркімастығына жататын вирус. Қазақстанда 27 - ге жылы түрді кездесті. Негізгі тасымалдаушылар - Гиалома азиатум және Дермацетор нивес. Қоадырғыштың берілу жолдары

- Біріншінен адамды кене шаққанда
- Науқастың қаны арқылы
- Малда жабысып тұрған кенеші жанан қолмен алғанда
- Малдың жүнін қырыққанда, кенеші сонымен бірге қырыққалып, кенеші ақшаң шағарықалары арқылы адамды қолына яғни ашық жерлерге вирус жұды мүмкін.
- Сонымен қатар, КТІ мен ұмыған отымыс мүшелері мен медицина қызметкерлері ауру адамға алғашқы медициналық көмек көрсету кезінде жұдырылады.

Аурудың клиникалық белгілері – 3 кезеңнен тұрады. Бастапқы, өршу, реконвалесценттік. Бастапқы кезеңде ауру адамның басы қатты ауырды, жау-жүйі күрт әсірелді, іші ауырды, ұйымысы бұзылды, тәбеті нашарлады. Кейінсі тамаш ішпен де жүргізі айнап құсады. Өршу кезеңінде геморагиялық белгісі ауыр болады. Яғни, бөртпелер, гематомалар, жаралар пайда бола бастайды. Жатыр және ақсазын – іштен қан кетеді, Қан құсады. Үшінші кезеңде клиникалық шоққа әкел соғады. Адамның ақыл-

ойы бұзылады, сандырақтайды. Адам өліп кетуі де мүмкін. Кенештерге қарсы е – шаралар - Препараттың барлық түрлерімен ірі қара малды өңдеуді айына 2-3 рет жүргізген жөн. Алдың ала малқораны қоқыстан мұқият тазалап, барлық тесіктерді бітеп тастау. Бітер алдына маузу, аэрозоль, креолин жапын қойса да болады. Фермалардың маңырады жайылмағанда құрғақ қытауды қолдану, өсіп шығатын тағырмені кезу, көктемді – жағал мал жағын жайылмағанда кеміргіштердің іңдерін ұласа едімекендерде кенешер санының азаюына септігін тигізеді. Кеміргіштердің іңдерін дұстауға, адам жүретін жолда біталаларды өңдеу әдісін қолдану керек. Бұталарды аэрозольді генераторларды пайдалану арқылы жүзеге асырылады.

Адам кене шаққан кезде не істеу керек: Жабысқан кенеші бірден жылп алау керек. Себебі, кенеші тұрмысы адам денесінде қалып қойса, ол жер қабанын іріңдеуі мүмкін. Сондықтан кенеші денені тұрмысымен бірге алып жөн. Жілікше жетпен не тиісетін тұрмысты орап алып, жапыл қарту арқылы денені алу керек. Кенеші қан орау ұқыты 1-2 аптадан өтіп кетіп, адамның қызуы көтерілсе, дел-сал күйте өне, тез арада дәрігер шақыру керек. Қорыта келе, кенеші адамға, мал шаруалығына тигізетін зияны өте көп, сондықтан да ертсе көптемен бастап кенештердің шабуылына қарсы жұмыстар тоқтатылмай жүргізілуі керек.

ҚР ДСМ СЗБҚ «Ұлттық сарайға орталығы» ШЖҚ РМҚ Қызылорда облысы бойынша филиалының Сырдария ауданының Балқаш ауданының санитариялық-эпидемиологиялық бақылау Басқармасы.

ПРИРОДООХРАННАЯ ОПЕРАЦИЯ «САЙГАК» СТАРТОВАЛА В КАЗАХСТАНЕ

В Казахстане стартовала широкомасштабная природоохранный операция «Сайгак», передает корреспондент МИА «Казинформ».

«Созданы 203 мобильных группы из сотрудников полиции и работников территориальных подразделений Министерства экологии и природных ресурсов. В ходе операции проверяются охотничьи хозяйства, территории государственных учреждений по охране лесов и животного мира, а также особо охраняемые природные территории» – сообщила официальный представитель пресс-службы Министерства внутренних дел РК Шугиля Турлыкбево в своем микроблоге в Facebook.

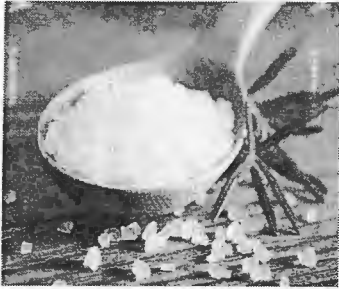
«Она направлена, что за незаконную охоту на сайгаков, добычу, приобретение, хранение, сбыт, перевозку предусматривается уголовная ответственность от 3 до 12 лет лишения свободы с конфискацией имущества».

Также в Казахстане с 5 апреля по 5 июня проводится рыбоохранный акция «Нерест». На акционных каждого региона республике Минздравом вводятся строгие запреты рыбной ловли с учетом региональных особенностей.

По материалам А.Касымовой, infoform.kz.

ТҰЗДЫҢ АДАМ АҒЗАСЫНА ПАЙДАСЫ МЕН ЗИЯНЫ

қездеседі. Адам ағзасының дұрыс қызмет етуі барысында тұз элементі қажетті компоненттердің бірі саналмақ. Қазіргі кезде балалардың да үлкендердің де жүйкесі әлсіз, ашуланшақ екені жиі байқалады. Мұның себебі адам ағзасындағы тұздың тазалануы жеткіліксіздігі. Тұздың ағзаға жеткіліксіздігінен миға ауа жетпей түрлі ауруға шадықтырады.

Тұрмыста көп қолданылатын йодталған ас тұзының пайдасы зор. Йодтың тапшылығы алжының ісуіне, яғни қалқанша бездің үлкеюіне әкелі соқтырады. Егер йод тапшылығының орнын тоқтатпаса, қалқанша бездің гормондары өндіру қызметі бұзылады.

Адам ағзасында йодтың 90 пайызы тағам арқылы келеді. Йодтың құрамындағы йод ауаға ұшып кетпесе үшін тұзды қалағай жабық ыдыста сақтайды. Йодталған тұздың сақталу мерзімі 6 ай. Тұздың адам өміріндегі пайдасы, тұздың құрамында калийдің, яғни өте зиянды өнімнің шығуына кінәт ететін натрий бар. Көптеген адамдар тұзды күніне орта есеппен 9-12 грамм, яғни ұсынылған максимумды қабылдаудан шамамен екі есе көп пайдаланады. Ересектер күніне 5 граммнан ас тұз қабылдау қан қысымын төмендетуді жеңіл жүрек ауруы, инсульт және инфаркт қаупін азайтуға көмектеседі. Сондықтан, тұздың зиянды әсерін, сонымен қатар пайдасын ескеріп отырып, күнделікті қабылдауды сақтау және оқшау маңызды.

Тұз - бұл біздің күнделікті өмірімізде таптырмас дәмеліш адам ағзасының дұрыс қызмет етуі барысында қажетті компоненттердің бірі. Тұз тағамға дәм келтіруге қатар қосметологияда, өнеркәсіпте, тұрмыста, ескіріп қалған кәсіпке қолданылады. Тұздар қатты (ас тұзы) және еріген күйде көп, теңіз, құмды суларында, өсімдіктер мен жануарлар организмінде

ИНВЕСТИЦИОННЫЙ ДОХОД ПЕНСИОННЫХ АКТИВОВ ПРЕВЫСИЛ ПОКАЗАТЕЛИ ПРОШЛОГО ГОДА

Инвестиционный доход пенсионных активов, начисленный за январь 2023 г., превысил показатель аналогичного периода в 5,4 раза и составил 66,4 млрд тенге.

На 1 февраля 2023 года инвестиционная доходность портфеля под управлением НРПК и управляющих инвестиционных портфель (ИПИ) за 12 месяцев составила: НРПК (6,93%), АО "Halyk Global Markets" (6,89%), АО "Jusan Invest" (6,44%), АО "BCC Invest" (4,92%), АО "Сентра Сэкьюритиз" (4,67%).

Напомним, что доходность пенсионных активов за короткий период времени не демонстрирует объективную картину эффективности их управления. Пенсионные активы ЕНПФ обладают длительным инвестиционным горизонтом и основной целью инвестирования - это получение реальной доходности в долгосрочном периоде.

Инвестиционная доходность с года основания накопительной пенсионной системы (1998 год) на 1 февраля 2023 года нарастающим итогом составила 755,95% при инфляции за весь период 186,62%.

Таким образом, накопительный инвестиционный доход в долгосрочном периоде значительно превышает инфляцию.

В случае же, если снижение доходности в отдельные периоды позволяет на общий размер накопленного дохода за весь период накопленный конкретному вкладчику, а именно: накопленный доход за полный период накопленный пенсионных взносов составят значение ниже накопленной инфляции за этот же период, то государство осуществляет выплаты гарант в размере разницы между суммой пенсионных накоплений данного вкладчика и фактически внесенных пенсионных взносов с учетом уровня инфляции.

Каждый вкладчик имеет возможность видеть свой инвестиционный доход в личном кабинете на сайте sprf.kz или в мобильном приложении.

Информация об инвестиционном управлении пенсионными активами ЕНПФ и финансовых инструментах, в которые размещены пенсионные активы ЕНПФ, публикуется на официальном сайте ЕНПФ (www.sprf.kz) в разделе «Показатели/Инвестиционная деятельность».

Много интересной и полезной информации на YouTube-канале БЖК ЕНПФ.

Пресс-центр АО «ЕНПФ».

САРЫҒ АУРУЫНАН САҚТАНАЙЫҚ

Сарып (бруцеллез)-адамдарға ауру малдан жұғатын, адам денесінің бұрын, жүйке жүйесінің зақымдануына әкеліп соғатын, аса қауіпті жұқпалы аурулардың бірі. Ауру қоздырғышы (бруцелла микробы) сыртқа отаннан өсіріне өте ықпалды жолды: сүт өнімдерінде 25 күнге дейін сақталай, мал терісінде 3-4 ай, суда 5 ай, топырақта 2-3 ай өмір сүреді, салқын жерде ұзақ сақталады. Ауру малдардың ішіндегі ең қауіптісі уақ малдар. Ауру қоздырғыштары сыртқа ортаға ауырған малдардың тәзегі, қия, әрі, шыма, тағы басқалар арқылы бөлініп тарайды.

Ауру қоздырғыштары адам денесіне әсіресе, мал төлдету, ауру малды сою, жіліктеу, немесе жүнін қыру кезінде тері арқылы енеді. Ал, күнделікті тұрмыста: ауырған малдың ішікі сүтін ішкенде, сою сүттен дайындалған қаймақ, ірімшік шала пісірілген ет тағамдарын пайдаланғанда жұғайды. Сарып ауруымен ауырған адам тез шаршағып, тамаққа зақым соқпай, басы ауырып, денесі болып бойының ауыр тартқанын сезеді. Емделмеген жағдайда ауыру күшейіп, нәуқастың дене қызуы 38-39 градусқа дейін көтеріліп, қол аяғы сырқарып, бөлі ауырып, түнге қарай малышының терісі, ұйқысы бұзылып, мойын, қолтық асты, шабының бедері ісіп ауырды. Дәрігерлерге көрінбей, өзіне сәлеметтен жағдайы ауыру созылмалы түрге айынып, нәуқастің аламын бөлі шығарылып, қол аяқ бұнырады ісіп, қозғалтпай ауырып, өрен бүтіндей. Ауру 2-3 жылдан көп жылға дейін созылып, кейбіреулер жұмысқа жарамал сал, мүлдем болып қалуы ықтимал.

Сарыптың тек ауру малдардан немесе мал өнімдерінен жұғатынын ескерсек, бірінші кезекте сақтану шараларын аурудың көзі болып табылатын себептері жодан бастаған жөн. Ол үшін, жеке меншік мал иелері мен шағын шаруашылық басылары мен ветринария мамандары

бірілесіп, жеке меншіктің немесе қожалықтардағы мал бастарын түгелдей есепке алып, зертханалық жолмен тексеру керек. -ауру малды дәр кезінде анықтау; -ауру анықталса оқшаулау; -мал дәрігерін дереу шақырту; -өптен малдың денесін және қалдықтарын арнайы орында жою; -ауру малды күту уақытында жеке бас гигиенасын сақтау; -сау малдарды союда арнайы жабықталған сою алаңдарында жүргізу; -балалармен жасөспірімдерді ауру малдарды жауғай жұмыстарына жібермеу; -жаңды мүлдерінде алғашқы ауру белгілері байқалған жағдайда, желсіз тұрда аймақтық дәрігерге қаралу қажет

О.СӘРСЕМБАЙ,

Сыртария аудандық СЭБ Басқармасының бас маманы.

ЖЕКЕ КАБИНЕТ - ЗЕЙНЕТАҚЫ ҚЫЗМЕТТЕРІН АЛУ ҮШІН ЕҢ ҚОЛАЙЛЫ ҚЫЗМЕТ

Қазіргі кезде БЖК зейнетақы қызметтерінің көпшілігін алу үшін ең суырықша не және ыңғайлы жол - sprf.kz сайтындағы Жеке кабинет. Олардың ішіндегі ең танымалы - зейнетақы зиянқатарының жай-күйі туралы ақпарат алу. Айтпақшы, бұл ақпаратты электрондық үкімет порталынан да алуға болады. Онда бұл қызмет түрі екі нұсқада ұсынылған: 1) жеке зейнетақы шотынан (ЖЗШ) үзінді көшірме қоса берілетін, көнегілген туралы (қызметтің атауы - "БЖК-дағы зейнетақы өсетушілер туралы ақпарат"); 2) ЖЗШ-дан қоса берілмейтін қысқа форматта (Жеке кабинет / Құжаттама-дерек / Жеке кабинетке кірген сайын жанартауы қажет зейнетақы жинақтары).

БЖК sprf.kz сайтындағы Жеке кабинетте ЖЗШ-ға түсетін жиналған мән оған есептелген инвестициялық кіріс туралы толық ақпарат ұсынылған. Онда кез келген кезек үшін ЖЗШ-дан үзінді көшірмен қалыптастыруға болады. Сонымен қатар, сіз ең төменгі жеткілікті шегі және алуға болатын сома бойынша ақпаратты, зейнетақы шотының бар екендігі туралы анықтаманы алып, мерзіміз белгіленген 1 және 2 топтағы мүлдеттік бойынша және еркіт зейнетақы жиналғаны бойынша зейнетақы төлемдерін тағайындау туралы өтініш бер аласыз. Сондай-ақ, қажет болған жағдайда мұнда өз деректеріңізге өзгерістер енгізуге, жинақтары сенімгерлік басқаруға ауауарға, өтінімдеріңізді мәртебесін керууге, зейнетақы калькуляторын пайдалануға және т. б. қызметтеріңіз жүзеге асыруға болады.

БЖК-ның Жеке кабинеттегі сервистері үнемі жетілдіріліп отырады. Мәселен, зейнетақы төлемдерін тағайындау және деректеріңізге өзгерістер және (немесе) толықтырулар енгізу туралы өтініш берген кезде өтінішке электрондық цифрлық қолтаңба (ЭЦҚ) көмегімен ғана емес, сонымен қатар QR-кодтың көмегімен де қол қоюға болады. Қазақстандағы зейнетақы қызметтерінің қашықтандан көрсетілуі қызметтерінің ыңғайлылығын жоғары бағалауда. Осыған байланысты БЖК осы бағыттағы жұмысын одан әрі жалғастыра беретін болады.

«БЖК» АҚ баспасөз орталығы.

Гранты на предпринимательские цели: кто и как могут получить?

Сегодня мы расскажем нашим читателям о безвозмездном финансировании на предпринимательские цели - о видах грантов. На наши вопросы будет отвечать эксперт Палаты предпринимателей Кызылординской области Шоникова Сапнат. - В последнее время большинство граждан, которые хотели бы заняться предпринимательством, в первую очередь охотно спрашивают о том, как можно получить гранты, что для этого нужно предпринять. В ходе нашей сегодняшней беседы хотелось бы остановиться на каждом из этих грантов. Начните пожалуйста с гранта второй среди населения и составлен как «грант в 1 млн 400 тысяч тенге». Кто его может получить? Какие требования предусмотренные? Сколько человек по городу Кызылорда и районам планируется охватить в текущем году? - Да, вы правы. Граждане, обратившиеся за консультацией в Палату предпринимателей, в первую очередь спрашивают про гранты. Хорошо, тогда я начну с гранта в размере 400 месячных расчетных показателей. Согласно приказу министра труда и социальной защиты населения от 7 февраля прошлого года, гранты в размере 400 месячных расчетных показателей выделяются социальным уязвимым слоям населения, которые являются безработными или индивидуальными предпринимателями, сроком регистрации до трех лет. А именно, граждане, получающие адресную социальную помощь, члены многодетных семей, получающие пособия по потере кормильца, кандидаты, трудоспособные инвалиды и лица, имеющие на попечении детей с ограниченными возможностями, могут принять участие в данной программе. Для этого у участника обязательно должен быть сертификат обучающего курса «Бастау Бизнес», срок выдачи которого не превышает трех лет. Регистрация на обучение по курсу «Бастау Бизнес» проводится на портале business.sprf.kz. Кроме того, нужно с портала скачать образец бизнес-плана, заполнить его и обратно загрузить на портал. В текущем году по Кызылординской области запланировано выдать грант 126 гражданам. Из них по городу Кызылорда 480 грантов, по каждому из районов 150 грантов. До конца года грант будет выдаваться в 4 потока. 1 поток 20.02 - 03.03.2023 гг. 2 поток 13.03 - 26.03.2023 гг. 3 поток 01.07 - 21.07.2023 гг. 4 поток 04.09 - 15.09.2023 гг. Оператор гранта в размере 400 МРП - уполномоченный орган по вопросам занятости населения, то есть при возникновении

дополнительных вопросов, помимо Палаты предпринимателей, консультацией можно получить в центрах занятости города Кызылорды и районов. - А теперь, давайте поговорим о гранте в 5 млн тенге. Среди населения он известен как «грант для инновационных проектов». Когда планируется его проведение? Кто является его оператором, куда обращаться по возникшим вопросам? - Конкурс на предоставление государственного гранта на реализацию новых бизнес-идей или как мы сказали, инновационного гранта, планируется провести во второй половине текущего года. Участниками гранта могут быть только индивидуальные

предприниматели, сроком регистрации до трех лет. Участник конкурса может получить до 5 млн тенге безвозмездного гранта. Для участия требуется следующий перечень документов: 1. Справка о среднем количестве работников предпринимателя; 2. Сертификат о прохождении курса «Бастау Бизнес»; 3. Выписка с банковского счета предпринимателя о наличии на текущем счете денежных средств (20 процентов); 4. Уведомление о регистрации индивидуального предпринимателя. Оператором грантового конкурса для реализации новых бизнес-идей является управление индустриальности и промышленности Кызылординской области. - Мы слышали, что есть еще и безвозмездные гранты в размере до 3 млн тенге и до 10 млн тенге. Расскажите, пожалуйста о них. Требования, кто и как могут его получить? - Участниками грантового финансирования до 3 млн тенге, о котором вы говорите, могут быть все граждане РК от 14 до 29 лет. Не обязательно быть предпринимателем. Организатором данного грантового конкурса является Министерство информации и общественного развития Республики Казахстан. Конкурс называется «Тәуелсіздік ұрпақтары» (3 млн тенге). Цель выдачи гранта - государственная поддержка новых и действующих инициатив молодежи, направленных на формирование сообщества активной творческой молодежи. Грант выдается на реализацию новых идей и инициатив в области науки, культуры, информационных технологий, бизнеса, медиа направления. Полную информацию можно получить на сайте министерства информации и общественного развития Республики Казахстан. - А как Палата предпринимателей принимает участие во всех этих грантах, о которых мы сегодня рассказали? - Наши предоставляются консультации всем гражданам, с предпринимательской инициативой, проявившим интерес к масштабной государственной поддержке сферы предпринимательства. Кроме того, мы разрабатываем бизнес-планы. Наши консультанты помогут сдать налоговые и бухгалтерские отчеты. Проводим консультирование по юридическим вопросам и вопросам государственной закупок, а также оказываем услуги по сопровождению проектов. Все эти услуги оказываются на безвозмездной основе, совершенно бесплатно. Пресс-служба Палаты предпринимателей Кызылординской области.

ЭКОЖАҢАЛЫҚТАР

Ученые достигли крупного прорыва в области прогнозирования климата.

Вычислительная группа Sandia National Laboratories, возглавляемая Марком Тейлором, добилась крупного прорыва в области прогнозирования климата: команда создала первую глобальную модель с разрешением облачности, позволяющую всего за один день смоделировать климат на год. Результат был достигнут с помощью Frontier – первого в мире суперкомпьютера exascale. Проект Energy Exascale Earth System Model (E3SM), состоящий из восьми лабораторий, работает над разработкой передовых климатических моделей, которые могут имитировать критические аспекты климатической системы Земли.

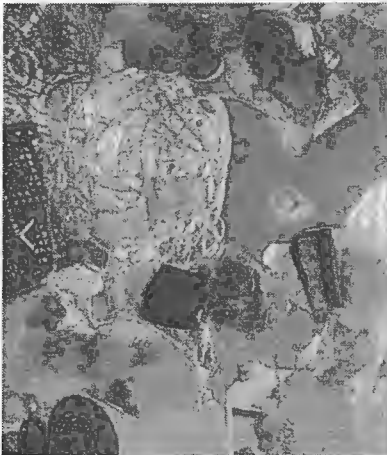
Облака играют решающую роль в климатической системе Земли, влияя на погодные условия и количество осадков. Чтобы повысить точность представления облаков, группа E3SM разработала улучшенную модель атмосферы с разрешением облаков под названием SCREAM (Simple Cloud Resolving E3SM Atmosphere Model).

Эта программа нового поколения потенциально способна значительно уменьшить основные систематические ошибки в оценке осадков, обнаруживаемые в текущих моделях. Команда смогла достичь этого успеха, запустив симуляцию на Frontier, которая имеет более 9000 вычислительных узлов и выполняет более миллиарда вычислений в секунду. Компьютер exascale сыграл важную роль в проведении моделирования, которое на протяжении многих десятилетий анализировало облака по всему миру, требуя огромных вычислительных ресурсов.

Благодаря производительности графического процессора SCREAM и машине exascale команда смогла проводить более точное моделирование климата с более точной оценкой облачности. Это позволяет получать более точные прогнозы будущей погоды и климата, открывая новую эру точности. Ожидается, что машина Frontier будет готова к серийному производству уже в этом году.

По материалам nta.eso, фото: pixabay.com

ЗАГРЯЗНЕНИЕ ОКЕАНА ПЛАСТИКОМ СПОСОБСТВУЕТ ОБРАЗОВАНИЮ НОВЫХ ЭКОСИСТЕМ

Загрязнение океана пластиком способствует созданию новых плавучих экосистем, которые обычно не могут выжить в открытом океане. Такой вывод сделали ученые после того, как обнаружили необычное скопление видов на Большом тихоокеанском мусорном пятне.

«Было удивительно наблюдать, как часто встречаются прибрежные виды. Они оказались на 70% идентичны тем, которые встречаются в прибрежных водах», – заявил сотрудник Национального института продовольствия и сельского хозяйства и ведущий автор исследования). На гигантском скоплении пластикового мусора площадью более 1,6 миллиона км² исследователи зафиксировали десятки видов беспозвоночных – крошечных крабов и анелюзов, живущих в тысячах миль от основных мест обитания.

«Двадцать большой процент разнообразия, которое мы обнаружили, состояли из прибрежных видов, а не местных пелагических видов открытого океана, которые мы в основном ожидали найти». (Линси Харам)

Последствия переселения новых видов в отдаленные районы океана еще до конца не изучены. Кроме того, не понятно, как существа попадают в открытый океан: просто дрейфовали на куске пластика, к которому прикрепились у берега, или смогли колонизировать новые объекты, оказавшись в открытом океане. <https://edition.cnn.com/2023/04/17/tech/plastic-pollution-ocean-ecosystems-intl-climate/index.html>

По материалам greencity.tv.

ЭКОНОВОСТИ

СУПЕРКОМПЬЮТЕР EXASCALE ПОЗВОЛЯЕТ МОДЕЛИРОВАТЬ КЛИМАТ НА ГОД ВСЕГО ЗА ОДИН ДЕНЬ МОНИТОРИНГА

ТОО «КазЭкосистемс»

(гослицензия 01259 №0042510 от 25.09.2008 г.)
представляет следующие виды услуг в области охраны окружающей среды:

1. Оказание консультационных услуг в области охраны окружающей среды
2. Составление и содействие в подаче заявления о намеряемой деятельности в уполномоченный орган в области ООС
3. Организация в проведении общественных слушаний
4. Подготовка отчета о возможных воздействиях при оценке воздействия на окружающую среду
5. Подготовка послепроектного анализа отчета о возможных воздействиях
6. Составление заявления на получение экологического разрешения на воздействия, в том числе:
  - 6.1. Разработка проектов нормативов эмиссий (нормативы допустимых выбросов, нормативы допустимых сбросов)
  - 6.2. Составление программы управления отходами для I и II категории
  - 6.3. Составление паспорта опасного отхода
  - 6.4. Разработка программы производственного экологического контроля (ПЭК)
  - 6.5. Составление проекта плана мероприятий по охране окружающей среды
7. Составление отчета производственного экологического контроля
8. Разработка раздела «Охрана окружающей среды» в составе проектной документации при подготовке декларации для III и IV категории
9. Подготовка и содействие в подаче декларации о воздействии на окружающую среду для III категории
10. Составление проектов обоснования санитарно-защитной зоны (предварительная, окончательная)
11. Консультация и содействие в формировании пакета документов для получения лицензии для юридических лиц, занимающихся деятельностью по переработке, обезвреживанию, утилизации и (или) уничтожению опасных отходов.
12. Составление квартальных отчетов, согласно условий экологического разрешения, статистических отчетов, налоговых отчетов по форме 870.00.

Наш адрес: г. Кызылорда, ул. Байтурсынова, 48.
тел. 8 7242 27 52 99,
эл. адрес kazecosystems@mail.ru

ПРИБОРАЙТЕ ПОДПИСКУ И ПОЛУЧАЙТЕ СВЕЖИЕ ВЫПУСКИ ГАЗЕТЫ ПО ЭЛЕКТРОННОМУ АДРЕСУ

syrtabigaty@gmail.com
www.syrtabigaty.kz

Наш адрес: г. Кызылорда, ул. Кайнарбаева, 33
+7 701 730 92 88

Құрылтайшы
Қызылорда
облыстық
«Сыр Табиғаты»
заңды тұлғалар
Ассоциациясы

Редактор
Ақбота Абенова

Газет Қазақстан
Республикасы
инвестициялар және
даму Министрлігі
байланыс,
ақпараттанбыру және
Ақпарат Комитетінде
қайта тіркелген.

Тіркеу куәлігі
№15905-Г, 25.03.2016ж.

Жекеленген
авторлардың пікірі
редакция қозғарсын
бiздiмейдi,
қолжазбалар
қайтарылмайды.
«Сыр Табиғаты»
газетінде жарияланған
мақала көшiрiлiп
басылса, сiлтеме
жасалуы мiндеттi.

Жарнама және
хабарландыру мәтiнi
мен мазмұнына
редакция жауап
бермейдi.

Газет редакцияның
компьютер
орталығында терiлiп,
беттелiп, «ASU» баспа
үйi» ЖШС селiнгерлiк
басқаруындағы
«Сыр медиа» ЖШС
баспаханасында
басылды.

Тел: 8(7242) 40-06-68

Газеттің басылу
сапасына баспадан
жауапты.

Офсеттік басылым.
Көлемі 2 баспа табак.

Жазылу индексі - 68116

Редакцияның
мекен-жайы:
Қызылорда қаласы,
Қайнарбаев көмесі, №33.
Толық мәлімет алу үшін:
8-701-730-92-88
телефонына хабарласуға
болады.

E-mail: syrtabigaty@gmail.com

Басылым апта
сайын жарық
көреді

Тапсырыс №

№ 659

Таралым 500.